Ч. 190 (12.556). Львів, четвер 28. серпня 1930. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Уряд марш. Пілсудського.

Львів, 26. серпня 1930.

Польща несподівано отримала новий уряд. Маленька ніби між ним та попереднім ріжниця: вийшов з кабінету полк. Славек, дотеперішній премієр, міністр військових справ марш. Пілсудський — зберігаючи надалі ресортовий портфель — став премієром, а ввійшов до кабінету новий „міністр без портфелю", дотеперішній адютант марш. Пілсудського, полк. Бек. Як було, так і залишилися у кабінеті міністрів 4 полковники (Бек, Бернер, Матушевський і Пристор), 1 ґенерал (Складковський) і один маршал. Усі ресортові міністри остали при своїх посадах, — сам теж маршал Пілсудський не вперше стає на чолі уряду (був вже премієром від 2. X. 1926. до 27. VI. 1928 р.). Виходить, що ніби нічого не змінилося.

Змінилося постільки, що ось уся польська преса передбачує „загострення курсу" у внутрішній політиці уряду, точніше кажучи — у відношенні уряду до польської соймової опозиції. „Досіль — пише центральний орґан санації, „Ґазета Польска" — урядовий табор двигав на собі весь тягар праці, а невідповідальний табор опозиції мав нічим не спутану свободу лайки. Ніщо дивного, що публична опінія завдає собі нині питання, чи не переповнилася чаша терпеливости і чи не прийшов час приборкати розгнуздану сваволю та взяти її в шори, яких вимагає повага держави та забезпека її найбільш життєвих інтересів". „Уряд маршала Пілсудського — кажуть нам наші інформатори (так читаємо у краківському „Курієрку") — має бути урядом сильної руки і виступить як найбільш рішуче проти акції опозиційних партій"...

Усе це дуже гарно, але чейже про „сильну руку" у відношенні до соймової опозиції писалося уже й казалося нераз. Так було 2. жовтня 1926 року, коли після висловлення хієно-пястівською більшістю попереднього сойму недовіря міністрам Млодзяновському і Суйковському впав третій кабінет проф. Бартля і керму уряду перебрав марш. Пілсудський. Ще голосніше казалося про загострення курсу і „сильну руку" відносно опозиції, коли 14. квітня 1929 року на зміну четвертого кабінету проф. Бартля прийшов кабінет д-р Світальського та 29. березня 1930 року, коли після пятого з черги упадку проф. Бартля — прийшов до влади полк. Славек. За кожним тим разом здавалося, що ось уже тепер таки напевне прийде до „рішучих заходів", що буде розвязаний сойм, звязувано з тими перемінами й усякі найбільш дивовижні проекти загальної розвязки устроєвої кризи, і вкінці таки з усіх тих грізних заповідей виходила після кількох місяців — димісія уряду, а в міжчасі кріпшала на силі опозиція. Так було особливо за кабінетів д-ра Світальського і полк. Славека: оба вони були тим цікаві, що правили весь час у неприсутності парляменту, не складали перед ніяким форум ніякої програмової заяви, оба ці кабінети мали марку „сильної руки" й за час їх тривання проявляла щораз більшу активність — опозиція.

Однак „усе на світі має свій кінець", сказав якийсь мудрець, що й не студіював державно-устроєвих і парляментарних відносин у Польщі. Тож і конфлікт між урядом та соймом мусить колись увійти в якусь стадію, яка бодай на якийсь час *вияснить* ситуацію. Потребу такого вияснення відчувають усі в Польщі — урядові кола, польська опозиція, і ми — українці, — які не беручи активної участи у боротьбі за устрій і владу в Польщі, не є байдужі до цих справ і відчуваємо теж на собі неґативні наслідки затяжної провізорії і хаосу. Кажуть, що першим ділом уряду маршалка Пілсудського буде розвязання сойму та розписання нових виборів. Якщо справді так буде, то це рішення треба буде привітати й із нашого боку. Правда, кожні вибори вимагають страшенно великого вкладу сил, праці й енерґії, відтягаючи їх від щоденних варстатів. Але вони дають змогу зробити найважніше: найбільш авторитетно перевірити настрої широких мас. Річ ясна, передумовою для цього є вибори — справедливі.

Колиж новий уряд піде замість на нові вибори, на боротьбу з польською опозицією методами заборон (нпр. евент. заборони заповіджених на 10. вересня манiфестацій у 21 містах у Польщі), а в справі сойму рішення відкладатиме знову до пізньої осени — загальна ситуація в державіназагал не зміниться. Прийде лише дальше її загострення, — а воно теж не було би ніякою новиною. Те саме торкається усяких інших метод розвязки устроєвої кризи, як вибори й зміна конституції парляментарним шляхом. З цього здають собі мабуть справу й урядові кола. І тому,— відкинувши дві останні концепції — треба таки зупинитися на першій: недалеких виборах! І тому і нам до них треба поволи готуватися. *(ік)*

Міжнар. жіноча кооперативна конференція у Відні.

Склад конференції. — Її програма. — „Матері майбутнього". — Опозиція комуністок. — Виступ української делегатки.

Відень, 23. серпня 1930.

У днях 21. і 22. VIII. відбулась у Відні у звязку з Міжнародним Кооперативним Конгресом конференція жіночої кооперативної ґільди.

У конференції взяло участь 196 делеґаток з Англії, Голяндії, Швеції, Норвеґії, Ірляндії, Бельґії, Чехословаччини, Австрії, Болгарії, Латвії, Естонії та СРСР. Найчисленніша делеґація була англійська; — одна третина всіх присутніх.

Із наших делеґаток на Кооперативній Конференції бачили ми п. Олену Федак-Шепарович, делеґатку „Союзу Українок" і пп. Ст. Чижович та Л. Бурачинську, делеґатки „Українського Мистецтва" у Львові.

Крім ділових справ як вибір президії, одобрення звіту за час від 1927—1390 та зміна статуту, мала конференція на меті зясувати та вирішити два питання. А саме „правне становище жінки в кооперації" і „матері майбутнього".

Перше питання — це справа членства і уділів жінок в кооперативах.

Представниця Шотляндії п. Гардстаф заступала погляд що кожна жінка має належати до кооператив персонально, значить вплачувати уділ, виконувати всі обовязки і користуватись повними правами члена.

Кореферентка д-р Орсетті з Польщі (між іншим вона брала участь у конференції персонально, не заступала ніякої польської орґанізації) обстоювала думку, що жінка повинна мати усі права члена також тоді, коли уділ вплатила не вона персонально, але її чоловік як батько родини.

В дискусії більшість делеґаток висказувалася за індивідуальним членством як найбільше демократичним, одначе признали, що в переходовій стадії відповідно до місцевих обставин та законів даної держави можна жадати „подвійного" членства для одної родини.

У тому напрямі були також зредаґовані резолюції, які властиво справи не вирішували, а жадали перш за все цілковитої рівноправности жінки в цивільних законах.

Друга проблема „матері майбутнього", або як названо у рефератах „чого домагатись матері" це була справа потрійного „перетяження" жінки, яка мусить погодити свої обовязки матері з обовязками праці для заробітку та праці хазяйки. І в цьому питанні дві референтки заступали два зовсім протилежні погляди.

Чеська делеґатка Нечаскова була за обмеженням позадомашньої праці жінки вважаючи, що лише мати і родинне життя виховують найкраще майбутні покоління. Вона жадала тільки державної допомоги для працюючих фахово матерей, але як ідеал і одиноке завдання жінки ставила материнство та виховання дітей.

Друга референтка, представниця СРСР Бутуцова виходила з суто комуністичного погляду, що родина і родинне життя та материнство — це буржуазний пересуд, а одиноке завдання жінки праця для заробітку. Вихованням дітей має займатися держава, при чому представила в якнайбільше рожевому освітленні відносини в цьому напрямку у СРСР.

Голова Кооперативної Жіночої Ґільди австрійка Еммі Фрайндліх вибрала в імені екзекутиви і свому „золоту середину". Вона вважала, що це проблема, якої не можна вирішити з сьогодні на завтра, що не можна погодитися ні на один і на другий крайній погляд. Матері майбутнього мусять знайти якусь дорогу, щоби розвязати конфлікт цих потрійних обовязків. У цьому дусі були прийняті резолюції, які доручали жінкам „студіювати" це питання і прийти на слідуючу конференцію в 1933 році з конкретними пропозиціями найкращої розвязки цієї складної проблеми.

Остання точка конференції були (як звичайно на усіх міжнародних зїздах) резолюції про небезпеку війни та способи, як оминути її в майбутньому.

Одначе вся конференція мала своєрідний характер.

Кооперативна Жіноча Ґільда це одинока міжнародня жіноча організація, яка має в членах представниць радянських республик.

Конференція у Відні, місті, де цілковитим панами є соціялісти мала крайно ліву, соціялістичну, навіть комунізуючу закраску. А рівночасно стояла вона під знаком бездушної опозиції комуністок проти екзекутиви і проводу конференції. Виступи комуністок, які в кожній справі , навіть чисто формальній, забирали голос, мали характер наскрізь вічевий, демаґогічно-аґітаційних промов. Вони зустрічалися з грімкими оплесками салі та ґалерії, одначе при голосуванні кожний комуністичний внесок перепадав великою більшістю голосів.

За виїмком чеських комуністок ніхто за ними не голосував. Годі було зорієнтуватись чи оплески походили лише від замовленої „кляки" — чи і делеґатки були так мало вироблені, що оплескували комуністок — а голосували за проводом, бо не мали відваги віддати отверто своїх голосів за більшовицькими внесками.

Провід ішов безумовно назустріч більшовичкам, хоча вони його гостро атакували і дуже перешкоджали діловій праці конференції. Комуністки мали напр. право говорити по російськи, з тим, що їх власна перекладчиця передавала промову на німецьке або французьке. Чому ця делеґатка, яка знала прекрасно обі чужі мови і була знаменитою бесідницею не говорила сама, лише відступала промови двом другим? — Це стало ясно по кількох виступах. Час

дискусії обмежений був до пяти хвиль. Бесідниця мусіла цього часу точно придержуватися; перекладчиця говорила далеко ширше, користаючи з факту, що по російськи ніхто не розумів. На інтепеляцію представниці Латвії, що переклад не відповідає промові, комуністки заявили цинічно, що в німецькій мові завсіди довше тривати тому, що німецька мова має дуже довгі звороти.

Ніхто з делеґаток не мав відваги явно виступити проти комуністок за вийнятком делеґатки „Союзу Українок“ п. Ол. Федак-Шепарович. Не зважаючи на крайне несприятливу атмосферу п. Шепарович заатакувала комуністок у дискусії над питанням: „Чого бажають матері“. Українська делеґатка навязала до слів предсідниці, що кооперат. жіноча ґільда має бути „інтернаціоналкою матерей“. Бесідниця зазначила, що ця інтернаціоналка призабула про матері поневолених народів, яким не вільно мати ніяких бажань. Комуністична система виховання є проти бажань і проти волі міліонів українських матерей, які живуть на Радянській Україні і є приневолені мовчати. Українські діти виховувані в радянських установах відчужуються від національної традиції батьків, учаться лише нехтувати і ненавидіти усе те, що є святе для української матері.

Для поневоленого народу родина є головним заборолом національного виховання і якщо українські матері є приневолені погодитися з виховною системою комуністичної влади, то лише тому, що ця система є введена і переведена в життя терором, а кожний протест є немилосерно караний. Радянська референтка змальовала рай на землі, забуваючи зовсім про темні сторінки цього раю.

На жаль наша делеґатка була обмежена також часом і тому не могла дати ширшого мотивовання свого протесту від українського жіноцтва, в якого імени вважала себе управненою говорити. Маємо також враження, що президія скорше перервала промову нашої делеґатки, тому, що цей виступ не підходив до загальної атмосфери конференції.

Промову нашої делеґатки, виголошену в німецькій мові, переклав дуже правильно перекладчик д-р Веллеман на англійське і французьке. Крім виступу на пленум п. О. Федак-Шепарович відбула двогодинну конференцію з президією ґільди, на якій зясувала наше положення і працю українського жіноцтва. З.

Болячки львівського шкільництва.

Іде новий шкільний рік, а з ним пригадуються нам усі наші шкільні болячки. Нема тижня, щоби в польській пресі не писали про благодати, яких зазнає наша школа.

Досі в шкільній міській раді у Львові нема заступника нашого населення. Контролю над нашими школами переводять люди наскрізь нам неприхильні; вчительками стають польки без знання української мови, сільським дітям роблять трудноші при вписах.

До львівських шкіл від літ не допускають наших учителів. Кандидатам звертають прохання з дописком: „задля недостачі вільних посад“, хоча одночасно польська преса кричить голосно, що є забагато необсаджених посад.

Весною, коли перенесли школу ім. Шашкевича в протилежну сторону міста (Городецько) родичі, що мешкали в середмісті, прохали залишити їм філіяльний відділ школи для менших дітей. Ходили в делеґації до воєводи; цей признав їм рацію і казав, що перешле прохання до Міністерства, щоби признати чотири вчительські сили для проєктованої філії. Новий шкільний рік починається та ніхто нічого ще не знає, чи буде (і де) приміщення для такої філії.

Весною родичі учнів із академічної ґімназії у Львові внесли подання до Кураторії відновити гуманістичні відділи від 1-ої і 4-ої кляси. Ми не маємо ніодної гуманістичної ґімназії, лише клясичні. Із 7-клясових загальних шкіл виходять хлопці, що раді би доповнити свою освіту середньою школою і само для них потрібна 4-а кляса. Кураторія поставилась до цієї 4-ої кляси неґативно: — нехай родичі самі приватно роблять заходи у верховної влади. Ні в першій справі ні в другій досі не зроблено нічого. Родичі не знають, куди посилати дітей.

Під кінець минулого року розписали конкурс на ріжні директури в загальних школах у Львові, між іншим і в школі ім. Шашкевича. Минуло 8 місяців, посади в польських школах обсаджені, а в нашій ні. Школа — порожня, без господаря. Родичі дітей шукають порад на всі боки — та до кого мають звернутися?

Ніхто не знає, до кого такі справи належать. Серед нашого громадянства повинні би найтися діячі, які повинні би поцікавитись цими болячками нашого шкільництва.

Львівський громадянин.

З польської преси.

Східна Галичина і Білорусь.

Центральний санаційний орґан у Варшаві „Ґазета Польска“ містить довшу статтю п. з. „Креси“, з якої передруковуємо точний переклад цікавіших місць:

„Зі становища польської рації стану справа не в тому, чи на кресах будуть поляки, чи білорусини й українці, але справа в тому, щоби кордон польської держави був рівночасно кордоном західньої культури, щоби ці всі кресові поляки, українці і білорусини чулися дітьми великої родини західних народів.

„Під тим оглядом багато злого вчинив напливовий урядничий елемент, особливо той, що походить із Східної Малопольщі, який свою ненависть до українців та свою методу боротьби з ними хотів пристосувати до білоруського народу, особливо до його нечисленної інтеліґенції. Нехай для нас будуть наукою і пересторогою відносини у Східній Малопольщі. Від тоді, як Галичина дістала автономію австрійської провінції, ми робили все, щоби українського елементу не допустити до співпраці в автономічнім краю. Все те, що український елемент здобув у Галичині, здобув тільки в боротьбі з польським елементом при допомозі віденського уряду. Наслідком цього в р. 1918 була братовбивча війна цих двох народів, що від віків живуть на цій землі. Який вислід цього? Українське суспільство в Малопольщі сьогодні прямує до створення замкненого в собі суспільного організму, має власну економічну орґанізацію із досконалими кооперативними банками, кооперативами, що не потрібують наших кредитів, бо дістають у Берліні дешевші кредити. Чи це все лежить в інтересі польської рації стану?“

Орґан польської ендеції „Ґазета Варшавська“, полемізуючи з автором цієї статті, пише між іншим: „Просто бракує слів на спокійну полеміку з так зрозумілою „рацією стану“. З ґазети урядового табору довідуємося, що вину за у-

М. СЕРЕДЧАК. 4)

По Лемківщині.

(Продовження.)

Від Риманова. — Чому не до Уруґваю? — Хотять священика. — Рідке село. — Тьма кромішна.

Риманів польське містечко. Ремісники і жидівські купці це його мешканці. На схід і полудне наші села. Близько Вороблик, є русска кооператива і русскі люди. У недалекому селі Босько русска кооператива впала, а є там наша читальня і наша кооператива. Село велике, мішане, наші ще в більшости, але в відомому напрямку працюють тут сильно. Наші були всі русскими. Тепер там русских горсточка. Та щож, коли наші беруть приклад від другої сусідської половини села і мало орґанізуються. Особливо торкається це до молоді.

У горах коло Риманова, на полудне, останнє село Сяніччини, де є наша орґанізація. Це село: Вислічок. Чисто ґірське село. Яких сто хозяйств. Є славний між усіми циганами господар циган, — має свій дім і шматок городу та богацько-богацько синів, унуків і правнуків. Молодь та мущини з Вислічка розбрелись по усьому світі: по Канаді, Злучених Державах, Франції і Полудневій Америці. Нові транспорти йдуть тільки до Полудневої Америки. Ображуються, що наш „Еміґрант“ перестеріґає перед еміґрацією до Уруґваю. В Уруґваю-ж, а головно в столиці Монтевідео, Вислічан цілий гурт. Розмовляю з жінками тих чоловіків, що є в Монтевідео. Здорові, пристійні молодиці. Цера ніжна, немов у парижанок, хоч не знають ні пудру, ні шмінок, ні сніжних квітів, а тільки бескидські вітри. Вдоволені молодиці. Мужі присилають ґазети і пишуть, що мають добру працю при будовах та фабриках. А „Еміґрант“ перестеріґає перед їздою туди. Чому? — питають. Не розуміюся на еміґрантських справах й мовчу. Вислічок просить, щоби за ним вставитися у перемиській епархії, бо хоче мати у себе священика, а не бути філією Тарнавки. Хочуть мати кожної неділі відправу, а не що-третьої.

В свято „Петра і Павла“ у них відправа. Іду до церкви. Такої гарної проповіди, з таким патосом виголошеної, як у цій церковці, я ще не чув на селі. А все-ж Вислічок хоче свого священика. Гляджу критично на їх бажання. Не дуже вони побожні, не Богослуження їм треба. Бажають бодай раз у тиждень зійтися. Мають над чим радити. Таж, як сказано, більша частина мужів у світі, кожна рідня має когось у Франції чи за морем. Треба знати: що й звідки пишуть, як поводиться тим далеко, куди їхати осталим. Попередній священик (о. Злупко) часто бував у Вислочку в читальні, хоч і не мав Богослуження в селі. Були ним дуже вдоволені.

Біля Стрижева є наших шість сіл. Острів, серед польської етноґрафічної маси. Іду до Бонарівки. Там є всі три види нашої кооперації: споживча, кредитова і свіжа молочарська. Гарний кооперативний дім. Село в проваллі ліса. Хатки далеко одна від другої. В мові богато польських слів. Стрічаюся з людьми в читальні. Книжок богато, всі їх читали. Пастушки при коровах читають. Кредитова кооператива існує рік, а має вже 16.000 зол. на вкладках. Споживча з двома крамницями, велика кооператива, повно краму, є все зарібки на товарові звороти, нема розтрати маєтку. Тепер усі заняті молочарством. Піде, чи не піде молочарня? — питають.

Зимою був двонедільний ветеринарійно-господарський курс уладжений коштами РСУК. Куди той РСУК не сягає своєю культурною працею? Своєю дорогою, варто було занятися тож Бонарівкою. Всіх зневірених, розбитих сумнівами, партійних голов, партійних аґітаторів спровадити би тут до Бонарівки. Не має там ніякої ворожнечі. Ворожнеча щезає, бо довкруги чуже море. Усе тут добре, що єднає. Добра церква, — вонаж віками удержує національно отсі села. Якжеж відцуруватися її? І такої фреквенції на Богослуженнях, такого громадного співу в церкві, такого зединення священика (о. Клюфаса) з парохіянами напевно *нема на всій Україні*. І мало таких здорових, споживчих кооператив, як тут. І ніде нема сільської кредитової кооперативи, яка протягом року зібрала би стільки дрібних ощадностей.

Недалеко село Опарівка. Менше село. Також читальня „Просвіти“, та кооператива. Жаліються на напади сусіднього, величезного польського села Високої. Парубки з того села просто гурмою приходять на весілля до Опарівки. Приходять з ножами, боксерами і іншою зброєю. Заводять бійки. Розганяють усе весілля. Тероризують. Є в недалекім польськім Добржехові велика цеґольня, виріб дахівки та дренових рур, власність потоцьких. „Перепрашаємо, казали управителі до опарівських робітників, що не можемо вам дати праці; наші з Високої і других сіл домагаються, щоби вони тільки працювали, а не ті з руских сіл. Ми знаємо, що ви такі самі, а ще й ліпші робітники, але лякаємося терору. *Нех вас Пан Буґ проваді далєй!*“

У селах Коросна тьма кромішня. Русскі мають пять кооператив. Деякі села сельробівські. Усі православні. В Ясельщині також православні. Але вже йде між людьми всяка дискусія. Кремпна веде немилі русским балачки і Святкова. В Святковій (великій та малій) є кооперативи, які належать до нашого РСУК. Там зимою також був дуже удачний господарсько-ветеринарійний курс улаштований заходами і коштом РСУК. Але місцевий батюшка Криницький, бувший уніятський парох у Дрогобиччині, таки не допустив до заснування кружка „Сільського Господаря“. А потім „Земля і Воля“ ширила найбрехливіші вістки про той курс. Самі нічого для народу не роблять, — лінюхи, що живуть, як галапаси, на народньому добрі, а людей доброї волі не допускають дати народові освіту.

У Горлицях, у русских „траур“. Вже зняли вивіску з Русского Повітового Союза. Догосподарувалися. Адвокат Цьокало, що перенісся сюди перед двома роками, ліквідує тепер Союз, стягаючи з членів додаткові вплати „з титулу поруки“. Приходить до Горлиць — кажуть — свіжий подвижник русскої ідеї: д-р Яблонський. Має отворити там канцелярію. Якийсь Яблонський був уже двічі з весною у нашій кооперативі в повіті в Високій. Намовляв перейти до русского Союзу

країнську револьту названу „братовбивчою війною“, поносимо ми, поляки. Так пишеться в хвилині, коли злочинні українські чинники знову почали свою револьту. Чи це не є явна заохота до боротьби з польським елементом? А пише це орган, якого начальний редактор десигнований на львівського воєводу!.. Так думають ті, що накидаються польському громадянству Сх. Малопольщі на керівників оборонної акції. Куди заведе нас ця божевільна „рація стану“?

За океаном.

ДЕЩО ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ В ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ.

І. З початків української еміграції. — Активний елемент. — Обєднання і його роля. — Розслоєння еміграції. — Збірки на старий край.

Українська еміграція в Злучених Державах Америки є одною з наймолодших, бо її початки сягають ледви 80-их років мин. століття. Всіх українців у Злуч. Державах нараховують разом із емігрантами з Закарпатської Руси ок. міліон душ. З того числа тільки ок. 75.000 належить до пятьох українських асекураційних товариств, а з них ледви яких 10 тисяч осіб бере менше або більше активну участь в українському громадянському житті і двигає на своїх плечах поміч рідному краєві.

Українські маси в Америці звязані органічно з американським краєм і його політикою. Українському проводові, який з патріотичних причин бажає помогти рідному краєві, лишається один атут в його праці, а саме апель до сентиментальної і безкористовної любови рідного краю і його майбутнього.

Який елемент виїздив звідси — це всім відомо. Інші культурні народи, які кожний масовий відрух стараються вбрати в організовану форму, подбали й за свою еміграцію і враз з нею вислали відповідне число духовних і світських провідників. Ті провідники помагали еміґрантові розвязувати сотки духових і світських питань, з якими він на чужині стрічався і рятували тим його душу від покручення та ставили його на шлях матеріяльного добробуту.

Нашою еміграцією не турбувався ніхто, бодай тоді, коли їй тої помочи було найбільше потрібно. І коли ми все таки знаходимо в Америці поважне число українських патріотів, то це сталося не шляхом систематичного виховання, але завдяки великій ріжниці української й англьо-саської культури, яка породила в душі нашого еміґранта тугу за рідним краєм і рідною культурою. При глибку вмілім та ідейнім проводі той сентимент можна було використати далеко краще, ніж його використано, але — на жаль — наші провідники на еміграції, з малими виїмками, мали на увазі виключно особисту наживу, так, що у висліді завдяки лише нечисленним одиницям удалося придержати в асекураційних товариствах ок. 75 тисяч наших людей. З тих останніх величезна більшість кермувалася тільки інстинктом самозахованчим, вписуючись до наших асекураційно-допомогових установ. Нині вся поміч рідному краєві пливе з кишень менш-більш 10 тисяч еміґрантів, а сума помочі в пропорції до числа жертводавців мабуть поставить їх зі всіх народів на першому місці.

Після ліквідації української визвольної війни й української державности сентимент до рідного краю почав гаснути. Щоби рятувати збіркову акцію, як також щоби рятувати наші маси від скорого винародовлення, основано в 1923 році в Філадельфії Українське Національне Обєднання, зложене зі всіх більших товариств. Воно поставило собі за мету запобігати деморалізуючим тертям між поодинокими ґрупами ріжних політичних напрямків, як також усистематизувати і сцентралізувати збіркову акцію. Маючи за собою „Свободу“, щоденник найбільшого асекураційного товариства „Український Народній Союз“, Обєднання крім сентиментальної любови почало поволи розбуджувати також національну гордість серед українців і на ній будувати цілу збіркову акцію. „Кождий повинен помагати рідному краєві, коли він є в неволі, бо сором бути сином поневоленого народу!“ Це було есенцією всіх його закликів. Упертість, з якою Обєднання це переводило, дорівнювала впертости американських компаній, а очевидна ідейність провідників Обєднання нищила і вбивала серед мас евентуальний сумнів щодо самої цілі.

Найважнішим здобутком Обєднання є те, що воно створило бодай у грубших контурах опінію і критичність мас на ріжні прояви громадянського життя і скріпило чуйність та обережність перед усякими зайдами й галапасами, які на орґанізмі української еміґрації практикували свої болючі експерименти. Завдяки Обєднанню зліквідовано або зневтралізовано неодно лихо, яке ширилося в Америці серед наших людей.

Як сказано, орґанічно наші маси звязані з політичним устроєм Америки. Українська політика в повнім того слова значінні є ірраціональною, а діференціяція політичних партій, яку ми все таки знаходимо, є лишень механічною відбиткою тутешніх обставин. І коли гостра критика в краю може бути деколи й помічною, бо маси можуть на неї здорово реаґувати, то на еміґрації та сама критика є шкідливою критикоманією, яка тільки огірчує маси і впихає їх в американське море, в якім вони для нас раз на все пропадають.

Ціла так звана українська політика в Злуч. Державах ведеться для краю. Тут у краю є її корінь і звідси можуть плисти корисні чи шкідливі соки до Америки. Недостача заінтересування в краю українськими американськими справами відбивається шкідливо виключно на самім краю. Через незнання тамошніх відносин влучається нераз відси „качку, яка зносить золоті яйця“. Обовязком тутешніх компетентних чинників є відріжнити конструктивний елемент від деструктивного і першому дати моральну поміч, а другому помагати звідси нищити.

Головну ролю в громадянському житті ведуть робітники, які живуть скупчено по містах. Фармери, розкинені по широких просторах Америки, не в силі вести якоїнебудь організованої української роботи, тимбільше, що вони нечисленні. Бізнесмени, хоч ситуовані найкраще, за малими виїмками до нічого не мішаються.

Бізнесмен наскрізь реаліст, калькулятор і вслід за тим практичний патріот. Він тямить добре, як по мачушиному вивінував його рідний край, як важко він промощував собі сам шлях серед нових обставин, без ніякої помочі і поради від рідного проводу. Раз ставувши на ноги, він не має серця для потреб рідного краю.

Були спроби зорганізувати наших бізнесменів на чисто бізнесовому ґрунті. Навіть основано в Ню Йорку „Союз Українських Бізнесменів“, у який увійшло кільканацять самих кращих з патріотичного боку наших людей. Одначе вони не розвинули ширше своєї діяльности з недостачі сильних і з глибокою наукою одиниць, які зуміли би були проломити загальне недовіря мас до своїх підприємств, викликане попередніми демагогами й ошуканцями.

Цього року зявився в Ню Йорку здібний економіст, придніпрянець п. Данильченко, який своїми статтями звернув на себе увагу. Клюб бізнесменів запросив його на відчити і його знання всім імпонує. Одначе чи зуміє він створити щось конкретного — покаже будучність.

Асекураційні українські товариства справді закумулювали досить великі капітали, але оборот ними дуже обмежений державними законами, так, що для нашої еміграції вони майже мертві.

Головним джерелом збірок є національні свята: листопадове, свято злуки і Шевченківське. Зініціовані і пропаговані Обєднанням — вони входять у кість нашої еміграції, а користь з них є подвійна: моральна, бо скріплюється ними патріотизм, матеріяльна — бо весь дохід іде на старокраєві потреби. Особисті збірки, внаслідок нечуваного безробіття, йдуть дуже важко. Майже половину стодоларівок на Дім Інвалідів у Львові вирвав з великим особистим трудом д-р Лука Мишуга. Всі збірки коштують далеко більше труду ніж у краю загально думають.

Евген Лихович.

Ліґа Націй і українці.

Лист Голови УПР посла д-ра Дм. Левицького до ґенер. секретаря Ліґи Націй.

Голова Української Парляментарної Репрезентації посол д-р Дмитро Левицький звернувся до Секретаря Ліґи Націй п. Дрюмонда з довшим особистим листом, в якому протестує проти недбалої і зневажливої поведінки органів Ліґи Націй із жалобами української національної меншини в Польщі, звертаючи увагу на відповідальність, яку несе Ліґа Націй за розвиток подій, звязаних із справами, порушеними в отих жалобах, і просить щоби Секретар Ліґи Націй ще раз уважливо переглянув покаяно відкинені в останніх часах українські заяви, зокрема в справі самоврядування, застереженої в міжн. актах краєвої самоуправи та шкільництва.

Крім того президія Української Парляментарної Репрезентації внесла до Ліґи Націй нову жалобу в справах Православної Церкви в Польщі.

Політичне авантюрництво скомпромітоване.

Чеський фашистівський публіцист Франц Бавер, співробітник ґенерала Гайди видав брошуру про фашистівський рух в ЧСР. У цій брошурі Бавер між іншим містить цікаві ревеляції про „роботу“ ріжних українських політичних авантюристів. Там читаємо, що в 1927 р. до Праги приїхала делеґація від „гетьмана“ Остряниці, що ген. Гайда радився з Остряницею про створення спільного фронту чеських та українських фашистів і т. д. Бавер їздив із Остряницею до Риму для здобуття підтримки італійських фашистів. Автор брошури признається щиро, що вкінці він розчарувався до українського „гетьмана“ і його компанії та переконавшись, що це несеріозні люди зірвав з ними. Не без гумору описує він, як то Остряниця роздавав своїм однодумцям титули ґенералів і баронів і то навіть тим, що ще недавно були російськими фрайтрами і сільськими писарчуками. Між „ґенералами“ згадує теж славного Горбанюка, капраля російського війська.

Очевидно, що нам українцям читати такі ревеляції більше як прикро, бо наша боротьба за незалежність була аж надто траґічною і важною справою і її не слід би зміняти у фарсу для потіхи чужинців.

Пражак.

Будапештенські сензації.

Чеське „Право Ліду“ сповіщає, що між населенням мадярської столиці поширилась поголоска, що Отто Габсбург вже вернув до Будапешту і живе в палаті Альбрехта Габсбурга, який недавно вернув з Бразілії. Монархістична газета „Немзеті Уйшак“ пише, що поліція дістала наказ про поготівля і що поліційні стежі спиняють усі авта, шукаючи автомобіля, в якому начеб то мав приїхати Отто Габсбург. Урядові мадярські газети впевняють, що всі ці поголоски не мають ніяких підстав і що Отто Габсбург перебуває в Еспанії. Та всеж правдою є, що з нагоди столітніх роковин уродження Франц Йосифа І. мадярська монархістична делеґація відвідала ексцісареву Зиту і Отта Габсбурґа та зложила їм свою чолобитню, а на урочистім бенкеті ці монархісти співали старий австрійський гимн. Тогож дня Отта відвідала рівнож австрійська монархістична делеґація в складі 90 осіб.

Проти монархії в Еспанії.

Париська преса сповіщає, що провідник еспанських републиканців Марцель Домінго скликав в Сан Себастіяні конференцію републиканців. На цій конференції утворено тайну революційну організацію, яка має на меті викликати в Еспанії всенародню революцію для повалення монархії і заведення републики. На цій конференції обєднались усі демократичні групи Еспанії і навіть катальонців, тому, що републиканці визнають Катальонії право на самостійну державу.

Дістав добру відправу; більше туди не покажеться. В найближчім до Горлиць селі, Ропици Руській, не мають вже кацапи роботи. І читальня там наша і кооператива. Всіх наших кооператив у Горличчині пять; русских десять. Та наші оборотами більші. Ми оснували ще були кооперативу в Незнаєві. Та місцевий батюшка, кажуть бувший Усусус, виступив у церкві проти кооперативи, кажучи, між іншими: „Проч мені з тою кооперативою, хочете Україну будувати?“ Виходило би, що і Усусуси бувають ріжні.

Повіт Горлицький наполовину мішаний, навіть може з деякою переваґою наших. Що там можна би було зробити, якби не русска кириня! Кириньять на кожному кроці, ведуть нарід просто до руїни і ще вдоволені тим.

Грибівщина, з винятком двох-чотирох сіл, уся вже православна. Повели її до Варшавського Дионізія старі унійтські парохи. Вони все орієнтували своїх парохіян на православіє, і як зажадала Варшава, так точно все виконали. Питаю селян (православних) чи дають батюшки по селах якусь освітну працю, чи ведуть читальні, кооперативи? „Ніде того не є“ — кажуть. Вони тільки з поліцією нашіптуються. Метрики провадять урядовою мовою. Деякі злюбили собі лемківські дівчата та молодиці. Був випадок, що по два тижні виїзджав кудись православний батюшка з нашими дівчатами“. — „А село що на те?“ — „Та що? Збаламучені. Про православє ніхто вже й не згадує, не шириться воно цілком. І про перехід назад нема мови?“ Чому? Таж наші священики працюють для народу, просвічують його?!“ — „Декотрі працюють, але не кажіть, що всі. Багато і між унійтськими — неробів та нездарних на селі. Але всетаки вчені, а не такі темні, як наші православні. Як уже священик, то най буде вищий наукою від лемка... Та біда, що тепер утруднили перехід. На православіє переходила собі ціла громада зразу і уряд приймав це до відома. Але тепер треба зголоситися в Старостві кожній особі вокрема. Треба писати подання на значку за 3 зол. Дуже трудно переходити тепер назад!

(Докінчення буде.)

НОВИНКИ

— **„Прийдь до Черча!"** — Під таким гаслом уладжує комітет гостей-лікуванців у Черчі **Великі Вечерниці** в неділю дня 31. ц. м. Початок о год. 8 веч. Весь дохід призначений на прикрасу новозбудованої живецької каплиці. Орхестра скріплена. Аранжують найславніші наші аранжери. Безліч несподіванок. «1-2

— **Із саботажових поголосок.** Польська преса знову бе на алярм, що на фільварку Чагари коло Куткович невідомі справники підпалили дві стирти збіжжя вартости 900 долярів. Фільварок є власністю жидів, тому нема і мови, щоби тут малось до діла зі саботажовими підпалами. Окрім цього в селі Красівці в Тернопільщині невідомі особи вирвали з землі хрест, який місцеві поляки поставили на памятку „цуду над Віслов". Хрест цей опинився в рові, а польська преса твердить без найменшого подання доказу, що це вчинили „луговики". За Городенкою поїзд віхав на два великі камені, які лежали на шинах і хоч поліція ствердила, що камені кинув на шини 10-літний пастух Микола Портовський, то цей випадок поміщує преса в рубриці саботажів. Та всеж польська преса сама спростовує, що її новинки про знищення хрестів на гробах поляків у Тернополі є неправдиві. У Девятниках в Бобреччині хтось підпалив дві стирти конюшини власности графа Шептицького Івана. У Кротошині під Львовом згоріли будинки Осипа Бродського.

— **Клим Поліщук на засланні.** Гімназіяльний учитель, який утік на днях з Рад. України оповідає, що разом із ним транспортовано на Соловецькі Острови письменника Клима Поліщука. Як відомо, Клим Поліщук перебував довго на еміграції у Львові і вкінці вернув на Рад. Україну. Хоч він поміщував у комуністичній пресі вірнопідданчі заяви, вирікався всякої контрреволюції і каявся за минулі „гріхи", його арештовано і засуджено на 6 літ заслання за антирадянську діяльність 1919 і 1920 року та за шкідливий вплив на творчість комуністичних поетів, як Сосюра та інші. Йому закидають, що Сосюра заприязнившись з Климом Поліщуком ідеольогічно „заломався" і вдарив у контрреволюційну струну. К. Поліщук наслідком еміграntських злиднів і важких переживань під владою більшовиків занедужав на туберкульозу. Ще перед арештуванням він розвівся із жінкою Галиною Орлівною і вона лишилась у Києві, де видає твори, в яких опльовує еміграцію і своє політичне минуле.

— **Семинаристка втомлена життям.** Молоденька семинаристка Етта Ідель, замешкала у Львові при вул. св. Анни 6. втомилась життям і хотіла вмерти. Вона випила отрую, але лікарі випомпували її шлунок і вона по вакаціях знов буде бігати з книжками до школи.

— **Бодайся той когут зндив!** Жінка урядовця в Перемишлі Янка Ткачова розсипала по подвірю зерно, щоби накормити курей. Тому, що когут докучав куркам і не давав їм спокійно навіть пообідати, обурена Янка Ткачова зловила когута і хотіла його замкнути за кару в курнику. Когут мав погану натуру і конечно хотів вернути до курок і загніваний, дзьобнув свою господиню кілька раз у руку нижче ліктя і вище ліктя. Справа здавалась би така дрібна, що шкода цьому когутові робити в газеті реклями, як якому героеві, але в житті з дрібниць бувають великі нещастя, було воно і тут: Янка Ткачова, замкнувши когута, вернула до кімнати і тогож дня занедужала і вмерла. Лікарі ствердили, що вмерла вона від затроєння крови, тому, що когут дзьобав перед тим падлину здохлих щурів чи мишей і дзьобнувши свою господиню, заразив її кров. Ось через такі дрібниці часом умирає людина.

— **Коли швець розсердиться.** Дрогобицький швець Микола Кирилів посварився зі своєю жінкою Юльцею і хотів її бити. В обороні Юльці станув її батько Михайло Рупник та її мати, яка очевидно не могла байдуже дивитись, як швець бе її дочку. Але швець був людиною патріярхальних поглядів, був переконаний, що жінка, то його приватна власність і що ніхто не має права мішатись до його родинних справ. Розсердившись, швець ухопив шевський ніж і свого тестя почастував так, що той віддав Богу духа, а свою тещу і жінку поранив швець також досить поважно.

— **Повені на Закарпатті.** З Ужгороду прийшли вісти, що карпатські ріки, особливо Тиса і Литориця наслідком кількадневних дощів сильно прибули та залили прибережні поля і навіть наробили багато шкоди в численних селах. Бідне населення закарпатських сіл в деяких місцях утратило всі плоди сьогорічних жнив.

— **Крадуть не тільки у нас.** Коли ми пригноблені вістками про крадіжи й дефравдації між своїми, то нам залишається хіба та сумна, але одинока потіха: „Крадуть не тільки в нас!" Звичайно, що то слаба потіха, але всеж чоловікові лекше, коли ось читаємо в пресі, що заступник шефа митного уряду в Терні у Франції Карло Людвік Карре здефравдував у цьомуж уряді 189.000 франків, а одна французька поштова урядничка Дійоміє украла з каси 100.000 франків. Обидвоє втікли з Франції, не опублікувавши ніяких відозв і не погрожуючи ніякими реверляціями.

— **Перуть білля Вальдемараса.** Горе диктаторам, що втратили владу, бо тоді на них ллється помиї з усіх усюдів. Відколи Вальдемараса усунено від політичних впливів, ворожа до нього преса уживає всіх способів, щоби скомпромітувати його імя, не перебираючи при цьому в засобах. Ця литовська преса розписується тепер про найменші подробиці інтимного життя диктатора Литви: виявляється, що Вальдемарас мав жінку французжанку, з якою не взяв шлюбу і привіз її з Парижа до Ковна якимсь нелегальним способом без закорд. пашпорту. Ця жінка дістала литовське горожанство, хоч не мала до цього ніякого права. Перед тим жінка Вальдемараса була заміжна з молодим вченим д-ром Кічанка, який відступив цю французжанку для диктатора, як тільки він обіцяв йому посаду професора у ковенському університеті, щоби тільки мовчав і не робив Вальдемарасові шкандалу. Таких пікантних історій про бувшого диктатора містить литовська преса дуже багато.

— **Архикнязь Альбрехт оженився.** В Льондоні відбувся шлюб австрійського архикнязя Альбрехта з Іреною Лельбах, розведеною жінкою мадярського консуля Рудная. Альбрехт зрікся усіх родинних прав на користь Оттона і вертає до Будапешту, де усувається від усякого політичного життя.

—**Майор шпіоном.** Мадярський майор Горват, познайомившись з одною румункою, продав їй тайні військові документа за 30.000 корон, а коли його арештовано, він наложив на себе руку і лежить смертельно ранений в лічниці.

— **Після летунської катастрофи на Мораві.** Чеська преса пише, що літак, який упав на Мораві під Іглявою не тому попав у катастрофу, що налетів на фабричний комин, але тому, що підчас бурі грім ударив у мотор літака. Літак розбитий громом упав на комин фабрики, причому, як відомо, згинуло 10 осіб.

—**Труп бігунового дослідника.** Норвеська наукова експедиція найшла труп шведського дослідника бігуна, інжиніра Августа Андре, який в 1897 р. летів бальоном на північний бігун і пропав без сліду в околицях Шпіцбергена. Тепер стверджено, що Август Андре упав із знищеного бальону на ледяну скелю, де його труп зберігся і досі. В металевій скринці найдено лист, з якого видно, що цей нещасливий дослідник помер не підчас упадку з бальону, але значно пізніше помер з голоду, а два його товариші померли певно також, тільки їх трупів не найдено. Близько трупа цього інжиніра видобуто зі снігів чайку, санки і годинник.

— **Смерть американського письменника.** На днях помер визначний американський письменник Стенлі Раштон, якого називали „Поетом жаб", тому, що він написав цілий цикль чудових оповідань із життя жаб. Писав здебільша для шкільної молоді.

— **Подяка.** Василь Циган і Володимир Кремінецький, які вийшли на волю в пятницю дня 22. серпня ц. р. зі слідчої вязниці, арештовані як запідозрілі у підпалі фільварку ґен. Мальчевського, складають цією дорогою щиру подяку Добродійному Комітетові за його батьківську опіку над ними.

МИХАЙЛО ДРАГАН.

У 25-ліття Національного Музею.

З ПРАЦІ В МУЗЕЮ І ДЛЯ НЬОГО.

Як я попав у музей. — Праця над іконами. — Мандрівка по церквах. — Роля священиків.

Ще на шкільній лавці знав я про істнування „Національно Музею" і мріяв про те, щоби його побачити. Та ніколи навіть на гадку не приходило мені, що колись мені прийдеться посвятитись музейній справі. Мої нахили до малярства тягнули мене стати малярем, або архітектом, але метода науки рисунків у гімназії і брак педагогічних прикмет у моїх учителів рисунків зовсім спинили мої наміри. З усіх моїх мрій лишилась тільки чисто плятонічна, але палка любов до мистецтва.

І коли після української війни приїхав до Дрогобича на запросини якогось місцевого товариства директор Національного Музею д-р І. Свенціцький з викладом про літературу і мистецтво, я з великою радістю пішов послухати. Моє тодішнє окруження не мало ніякого відношення до пластичного мистецтва, а мені дуже хотілось почути дещо про мистецтво з уст авторитетного дослідника. В свому викладі директор порушив тоді-між іншим звязок між літературою та пластичним мистецтвом. Мені дуже подобався виклад і я рішив за всяку ціну дістатись до Львова, де саме тоді організовано українські університетські курси, щоби тим способом станути ближче питань, які мене цікавили.

Я перебрався дійсно до Львова і почав ходити на університет. Розуміється моя любов до мистецтва в нових корисних обставинах знайшла пригідне поле розвинутися. Я слухав систематичних викладів проф. І. Свенціцького на теми мистецтва, палеографії і палеотипії, в музею приглядався творам мистецтва, рукописам, стародрукам та користав з підручної мистецької бібліотеки.

Музей тоді зробив враз з іншими викладами велике діло, бо звязав чисельний гурт людей з працею для нашої культури. Теперішні наші слухачі державних університетів по всіх усюдах, втягнені в круг ріжної, навіть ворожої нам праці.

Курс іконописної техніки під проводом покійного В. Пещанського дав мені змогу пізнати технічну сторону ікони, а тимсамим поміг краще підійти до стилю ікони і зрозуміти всю її красу. На курсі тім ми копіювали поодинокі ікони, приготовляли левкас (грунт) і накладали краски в тім порядку і в той спосіб, як це робилось колись в XV. і XVI. віках. Ріжні подробиці і відхилення цієї техніки в ріжних іконах з ріжних часів ставали для нас розвязкою питання про час походження ікони і розяснювали нам розвиток стилю та становище до нього малярської техніки.

Поволі знайомився я теж з іншими розгалуженнями праці в музею і по черзі переходив від одної до другої. Зокрема поїздки давали мені змогу відкривати звязки нашого старого мистецтва з життя народу і пізнавати церковне будівництво.

Передача Богородчанського іконостасу до музею дала мені досить роботи над реконструкцією рисунку і поодиноких його частин.

Я рішив систематично прослідити і зібрати матеріял давнього церковного будівництва своїх рідних сторін Дрогобиччини. Підчас вакацій обійшов я всі села дрогобицького повіту і на місцях зарисовував види церков, їх деталі, робив поміри плянів і перекроїв. Згодом я почав заниматись стилем бойківських деревляних церков. В тій цілі обійшов я усю бойківщину по повітах: Турка, Ст. Самбір, Сколе, Ліско, Долина і половини повітів: Самбір, Добромиль, Калуш, не опускаючи ні одного села, вибируючи всі типи і їх відхилення бойківського будівництва. Екскурсії свої відбував я звичайно літньою порою, піхотою з фотографічним апаратом і запасом кліш в наплечнику, посвячуючи на те по два місяці протягом пяти літ. Збірка фотографій церков у Нац. Музею враз з моїми дали всього яких 2.500 одиниць, яку я систематично описав і упорядкував у картковий катальоґ.

Одночасно з дослідами над будівництвом інвентаризував я на місцях і інші памятники нашого мистецтва і культури: малярство, різьбарство, рукописи, стародруки і т. д. Не одна чудова ікона завдяки цим моїм поїздкам знайшлася відтак в музею. На жаль ще величезна скількість таких ріжних памятників пропадає по всяких закутках, не сповняючи вже в церквах ніякої служби. У музею такі ікони мали би велике своє культурне значіння. Скільки слів і переконуючих аргументів треба було стратити, щоби в дуже рідких випадках переконати про необхідність передати ікони до музею за відповідною винагородою. Та в більшині випадків навіть, коли була згода на передачу, ці ікони ще дальше чорніли і пропадали в темних і вогких закутках на стрихах церков і дзвіниць.

При цій нагоді мушу сказати кілька слів про відношення нашого громадянства до памяток нашої культури. Мої безпосередні зносини з кількома сотнями священства (бо з ними передовсім я мав діло) дали мені цікаві помічення.

Особисті відносини були здебільша дуже добрі, хоча траплялися і деякі відхили. Для прикладу: один старший священик, до якого я зголосився, щоб оглянути старовину в церкві, приняв мене досить оригінально. На мій стук у двері відхилив маленьку шпарку, всадив ніс із запитом: „чого хочете?" Коли я представився і вияснив за чим прийшов, а на доказ достовірности подав поручаючу грамоту „Нац. Музею", господар, не відхиляючи дверей і не читаючи письма відповів: „Нема нічого! Слава на віки!" і примкнув двері. Не лишалось мені нічого, як відповісти: „Слава Ісусу Христу" і піти до слідуючого села, відаленого на дві милі. (Директор музею оповідав про випадок, як на нього випустили були навіть лютих псів).

(Докінчення буде.)

На музичні теми.

Відповідь о. С. Сапрунові на його статті п. з. „Співоча Культура".

I.

В ч. 159. з 22. липня та в ч. 178. з 13. серпня часопису „Діло" помістив о. С. Сапрун статтю та II доповнення п. в. „Опівоча культура", в якій кидає декілька уваг з приводу 25-ліття акад. хору „Бандурист", застановляється над справою нашого хорового мистецтва і дає поради на майбутнє. Шановного автора статті знаю не від нині, як людину, повну хосенної ініціятиви, а також енергії в переводженні своїх намічень в діло. Та тим разом ніяк не можу погодитися з провідною думкою згаданої статті, яка з одного боку може спричинити деяке замішання орієнтації у тих змаганнях, що їх повинен поставити собі в майбутньому „Бандурист", а з другого боку представляє відношення галицьких музиків і композиторів до хорової справи неточно, а вчасти крайно невірно.

В першу чергу хочу застановитися над думкою о. Сапруна, по якій „Бандурист" повинен стати „поважною диріґентською школою з правильними викладами, теор. і практ. іспитами та свідоцтвами". На жаль, невідомий мені проєкт такої школи, який автор статті міг би подати, ні програма такої школи. Одначе припускаю, що мусілаб вона відповідати поняттю „фахової" школи. Тим самим стає самозрозумілим, що само поступлення до такої школи вимагалоб від кандидатів розмірно значної підготовки в т. зв. „теоретичних" предметах та до деякої бодай міри елементарного опанування фортепянової гри. Самож виповнення вимог тої програми вимагалоб знова систематичного посвячення доволі значного часу на ту ціль. Та хоч у середніх школах учать співу й сольфежу, то тільки незначна часть членів „Бандуриста" моглаб ходити до такої школи.

Як мені відомо від самих диріґентів „Бандуриста", треба би все ще бодай для пятьдесяти відсотків членів хору утворити курси сольфежу й основ музики. Не можемо також забувати, що члени „Бандуриста" — це студенти високих шкіл, які при нинішніх скрутних життєвих обставинах свій вільний від науки час посвячують заняттю, яке приносить їм сякий-такий заробіток на прожиток. І добре булоб, колиб ті люди найшли час на правильне ходження двічи в тиждень на півтора до 2-годинні проби хору. А деж можна від них вимагати правильного ходження на музичні виклади, які пожиралиб бодай вдвоє стільки часу, та ще й солідної і систематичної праці поза викладами, а до того обовязку піддаватися іспитам?! Хіба дуже незначні виїмки, люди справді талановиті та в сяк-так упорядкованих життєвих обставинах могли би про це думати. Загально беручи — таке ставлення справи моглоб довести до того, що „Бандурист" переставби бути хором та перемінився би хіба в якусь пародію диріґентської школи. Мені здається, що „Бандурист" повинен залишитися тим, чим був дотепер, значить: збірним тілом для плекання хорового співу. Реформа повиннаб піти хіба в тому напрямі (і то також в інших хорах), аби членів з добрим голосовим матеріялом, а не підготованих як слід теоретично, допускати до участи в пробах аж після відбуття якогось доповняючого курсу сольфежу, основ музики, основних відомостей з науки гармонії та музичних форм. Знова-ж членам уже менш-більш підготованим до хорового співу слід би дати змогу поширити свій музичний світогляд відповідними викладами в найбільш звязкій формі. Та все те булоб ще дуже далеке від поняття „поважної диріґентської школи, хоч і так вимагалоб витрати значного часу.

Зате диріґентська школа повинна орґанізуватися та розвиватися при Музичнім Інституті ім. Лисенка у Львові та його філіях, як частина його програми і там моглиб вишколюватися ті одиниці, які змоглиб уповні відповісти усім важким вимогам такої школи. І до того у нас змірялося, хоч приходиться поборювати значні трудности. Маю на думці часте недоцінювання самими учениками Інститутів та їх родичами ваги т. зв. „теоретичних" предметів, які у нас все ще уважають сухим та непотрібним обтяженням ученика. А всеж таки, коли порівняємо число годин тих предметів у нашім Муз. Інституті у Львові до війни і ще передількома роками, то побачимо, що число їх постійно зростає і треба надіятися, що при відповідних доповненнях утвориться згодом окремий диріґентський факультет, на якому учителями будуть також „фахові" диріґенти. А до того наразі у нас ще не так легко найти сили, як це о. Сапрунові здається. Бо самі т. зв. теоретичні предмети, як наука гармонії, контрапункту, музичних форм, чи навіть читання партитур і наука інструментовки, не вичерпують ще уповні програми властивого диріґентського факультету, хоча є спільними і для нього, і для композиторського факультету. А те, що у нас уладжувано під фірмою „Просвіти" як т. зв. диріґентські курси, ви те, чого домагається у своїй статті в 179. ч. „Діла" українець-капельник, те все, хоч яке воно у нас конечне, не має по правді нічого спільного з консерваторійним поняттям „диріґентського факультету. Тому не можу як слід представити собі, як можна саме „Бандуриста" уважати ідеальною установою для диріґентської школи.

Василь Варвінський.

Конґрес нац. меншостей в Женеві.

У Женеві відбудеться від 3. до 6. вересня ц. р. шестий з черги конґрес національних меншостей. На денному порядку поміщено такі справи: 1. Засадничі висновки зі звідомлень про положення нац. меншостей. 2. Паневропа і нац. меншости. 3. Питання орґанізації т. зв. національних обєднань. 4. Наука про нац. меншости. 5. Орґанізаційні справи.

Військовий уряд у Перу.

З Ню-Йорку сповіщають, що після виїзду през. Перу Лягії владу в державі обняв новий військовий уряд. Ґен. Маунель Понсе, голова Ради Міністрів і міністр без теки заявив, що вже в найближчому часі розвяже парлямент. В державі спокійно. Бувший през. Лягія разом з двома синами відплив вчора до Панами. Населення прощало його з жалем. Не обійшлося теж без грабіжей після державного перевороту. Саме після виїзду президента з Ліми кількох маніфестантів закралися до палати президента за наживою, але їх застрілено. Сподіються, що до столиці Ліма приїде полк. Черо, який проводив повстанцями.

Рада Ліґи Націй і Паневропа.

З Женеви надійшли вістки, що Рада Ліґи Націй відбуде лише два засідання в дотеперішньому свому складі, а саме в днях 8. і 9. вересня ц. р. Міжнародня европейська конференція починає свої наради вже 8. вересня ц. р. Більшість держав приняли запрошення Франції взяти участь у конференції. Навіть кількох міністрів закордонних справ повідомило фр. уряд, що візьмуть участь у нарадах.

УВО і присуд смерти на ґен. Мальчевського.

„Слово Польске" з дня 28. серпня ц. р. впевняє своїх читачів, що УВО вислало до ґен. Мальчевського присуд смерти, якщо він не вплине на слідчі власти в тому напрямі, щоби вони звільнили арештованих за підпал його фільварку. Ґен. Мальчевський мав віддати цей присуд прокураторові.

Перед виборами в Німеччині.

За три тижні Німеччина матиме вибори. Передвиборча кампанія загострюється щораз то більше: У місті Бунцляві прийшло 23. серпня до кривавої боротьби між комуністами і національними соціялістами. Коли поліція розганяла товпу, комуністи обкидали поліцію камінням і поранили одного аґента. Поліція стріляла до товпи і вбила 3 комуністів, а 7 осіб поранила, між ними одну жінку

Терористи в Югославії.

З Білгороду пишуть, що у Вальпові недалеко Осека поліція арештувала кількох хорватських терористів, які прийшли з еміґрації для виконання замаху на одного визначного представника влади.

Нові наступи Афридів.

АТЕ. Льондон. По короткому часі спокою, африди та їм прихильні племена приступили наново до воєнних ділань. Особливо загрожене є місто Ванан. Віцекороль Індії заборонив видавати звідомлення про події під Пешаваром. Гіндуси твердять, що анґлійські звідомлення про події в Індії є тенденційні.

Маневри на Чорному Морі.

АТЕ. Рига. На Чорному морі розпочались маневри червоної фльоти. Ворошилов приїхав до Туапсе, де виголосив промову, називаючи червону фльоту Чорного Моря авангардою збройних сил радянської републики.

Комуністи ходять до церкви.

„Безбожник" вимагає від проводу комуністичної партії, щоби потягати до відповідальности тих комуністів, що ходять до церкви, а навіть сповідаються. Досі викинено з компартії 453 особи за те, що ходили до церкви і жили в приязні з попами.

Гіндуси кидають бомби.

АТЕ. Льондон. У Калькуті трьох гіндусів кинуло бомбу під автомобіль, у якому їхав командант поліції. Бомба ранила шофера й одного замаховця. Другого гіндуса застрілено, а третій утік.

Зі спортового життя.

СОКІЛ IV — ГАСМОНЕЯ II. 1:3 (1:2).

Недільні відплатні змагання виграла Гасмонея 3:1, а не 3:0, як подала польська преса. В першій половині Сокіл держався добре, одначе невикористав кількох цілком певних позицій. У другій половині дивно не дописала поміч та залога. Ворота для Сокола добув Фурда. Суддював побр. Білостоцький.

МИСТЕЦТВА ЛІҐИ.

По недільних змаганнях ситуація в табелі не змінилася. Краковія, не зважаючи на прикру програну, є дальше на чолі табелі; за нею йдуть Варта, Леґія і Висла. З цих чотирьох дружин вийде певно цьогорічний мистець. Середину табелі творять Польонія, Гарбарня і Поґонь, а долину виповнюють Рух, Л. К. С., Л. Т. С. Ґ., Чорні і Варшавянка. Всі ці 5 дружин є загрожені спадком, але найбільше ґравітує до А-кляси Варшавянка, яка на 13 розіграних змагань здобула всього 5 пунктів.

МИСТЕЦТВА Б-КЛЯСИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

Мистецтва Б-кляси кінчаться і небавком зачнуться розгривки за вхід до А-кляси. Як відомо, з А-кляси львівської округи спадають цього року два клюби, а до А-кляси входить тільки один клюб. У львівській ґрупі мистецтво Б-кляси здобув Сокіл II., у станиславівській — Гакоаг (за спадок до Ц-кляси ведеться там боротьба між українським „Проломом" і „Єдністю"), в тернопільсько-золочівській ґрупі — Ж. Т. Ґ. С. із Золочева, в перемисько-ряшівській — Рух з Перемишля. В дрогобицько-самбірській ґрупі мистецтв Б. кляси в цьому році не розгривано. Таким чином за вхід до А-кляси будуть змагатися: Сокіл II. (Львів), Гакоаг (Станиславів), Ж. Т. Ґ. С. (Золочів) і Рух (Перемишль).

Листування Редакції.

Вп. посол д-р Степан Баран у Тернополі. Статтю і звіт з судової салі ми отримали, вони дуже цікаві, але на жаль друкувати не можемо, бо це може занадто багато коштувати нас (конфіската числа). З приємністю передрукуємо з „Подільського Голосу".

Вп. сенатор С. Шелухин у Празі. Дуже нам прикро, що не маємо тих самих поглядів, що Ви: хто є українським патріотом і соборником і що „Діло" — як пишете — „заявляє себе соборницьким, а це противно" (!). Супроти праці ґр. Тишкевича, як усіх наших діячів, ми займали загальне себто неособисте становище, вважаючи, що патріотами можуть бути також люди, які мають і ріжні погляди від наших. Тому-то, дозволите, що і на майбутнє в оцінці заслуг поодиноких громадян будемо кермуватися тими позитивними ділами, які вони по собі залишають. Про пок. ґрафа Михайла Тишкевича ми написали так, як напише „Діло" колись — після довгеньких ще — Дай Боже! — літ Вашого трудящого життя — про Вас, Вп. Сенаторе, — „не злим, тихим словом", пускаючи в непамять усі ті численні непорозуміння, в які Ви попадали й попадаєте з своїми однодумцями та співробітниками на громадській ниві. Коли Ви одночасно із Вашим досить нечемним листом, уважаєте можливим переслати свій фейлетон до друку в такому поганому орґані як „Діло", то ми мусимо бути настільки чемні, щоби його видрукувати.

Куток мови.

„Мнимий".

У вчорашнім числі „Діла" находимо таку фразу: „Діло" згадує про **домнівне** істнування якоїсь летючки. На польське слово „rzekomy" вживають у нас досі (головно правники) російського слова „мнимий". Терміну „домнівний" — новоутворений з польського „domniemany" — ми взагалі не подибували. „Український словник правничої мови" виданий Київською Академією Наук подає на „мнимий" такі терміни: „уданий, неправдивий, наче-б то, гаданий".

Ніодно із цих слів не передає терміну „мнимий" нпр. злочинець. Чи не краще було би вживати слова „здогадний", а на термін „rzekomo" — „буцім-то"?

Комунізм в Індії.

АТЕ. Льондон. Міністр Індії заборонив удруге видати пашпорт на поворот до краю послові палати громад Саклятвалі, який є комуністом гіндуської національности.

Дописи.

КОРЧИН, пов. СКОЛЄ. (25-літній ювилей читальні „Просвіти" в Корчині). В неділю 24. п. м. святкував Корчин (пов. Сколе) 25-літній ювилей своєї читальні „Просвіти". Свято почалося поминальним Богослуженням за покійних основників і членів читальні, яке відправили о. Роман Сивак, місцевий парох і о. д-р Г. Костельник зі Львова. З церкви перейшли всі громадяни Корчина походом під будинок читальні. Передом ішли Соколи в однострoях. Хлопці і дівчата в гарно вишиваних сорочках. Скрізь на вікнах були наліпки „Просвіти", а подекуди маяв на селянській стрісі і жовто-синій прапор. Перед самою читальнею похід спинився. Залунав „Просвітянський гимн". Після того проф. І. Корчинський виголосив річеву промову про ролю і завдання Товариства „Просвіта". Всіх присутніх підбадьорила промова і по далеких горах-ярах покотився гомін пісні „А ми тую червону калину підіймемо". Продовженням свята був вечірній концерт. Хор мужеський і мішаний під проводом місцевого управителя школи п. І. Гаврана солідно вивязався зі свого завдання. Зокрема миле враження викликав сольо-спів „Веснівка" п-и Зоні Гавран. Слід замітити, що деякі точки концерту, як реферат і деклямації виконували самі селяни. Це явище треба широ повитати, бо воно свідчить про те, що свідомі українські селяни не тільки радо горнуться до своєї читальні, але й беруть у ній живу участь. — **Учасник.**

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 26. п. м. масло експортове 4·30 зол.; десерове 4·20 зол.; літра молока 25 сотиків; літра сметани 1·30 зол.; копа яєць 6·60 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Малий Міський Театр:

Середа, год. 8. веч. „Чаруючий енерит", фарса В. Рапацького.

Четвер, год. 8 веч. „Чаруючий енерит", фарса В. Рапацького.

Середа, дня 3. вересня год. 8 вечором „Папа кавалер" Карпентера.

Театр „Ріжнородностей" (в Народнім Домі):

Понеділок, дня 1. вересня „Побіда" шевічний нарис у 22 картинах з повісти Осипа Конрада.

Великий Міський Театр:

Вівторок, дня 2. вересня „Галька" Монюшки.

Кіна.

АПОЛЬО: Трубадури Ню-Йорку і звукові додатки.

КАСІНО: Пропавша жінка і Вальс Штравсса.

КОЛЬОСЕИ: Нечинне.

КОПЕРНИК: Люди ночі і На вогнистім драконі.

ЛЕВ: З причини відновлення салі й інсталяції звукового апарату кіно зачинене.

МАРУСЕНЬКА: Люди ночі і На вогнистім драконі.

ОАЗА: Чорний розбійник.

ПАЛЯС: Мучениця.

ПАН: Пристань мрій і Роман з небіжкою.

ПАСАЖ: Намисто Ґреннони і За честь жінки.

ПРОМІНЬ: З причини реконструкції замкнене.

СТИЛЕВЕ: Робінзон у джунглях, обі серії разом.

ФАТАМОРҐАНА: Тайна трамваєвого перестанку.

ХИМЕРА: Спокуси Бродвею.

УТІХА: Джордж Бенкрофт в отверті карти і Ріф та Раф як летуни.

Програма радіо.

Четвер 28. VIII. 1930.

Варшава (1411,7) 12·35 Музика грамофонів. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·15 Балалайковий квартет. **Берлін** (418) 16·05 Скандинавська музика. **Рим** (441) 13·40 Концерт. **Прага** (487) 17·00 Концерт. **Відень** (516,3) 20·05 Музика і пісні. **Будапешт** (550) 17·30 Балалайкова орхестра. **Харків** (426) 19·00 Концерт. **Москва** (1481) 20·00 Жидівська музика.

Пятниця 29. VIII. 1930.

Варшава (1411,7) 12·10 Ґрамофонові плити. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·40 Радіо-орхестра. **Берлін** (418) 17·00 Концерт. **Стокгольм** (436) 20·15 Концерт. **Рим** (441) 17·30 Концерт. **Прага** (487) 17·00 Музика. **Міляно** (501) 12·15 Концерт. **Відень** (516,3) 12·15 Концерт, 19·05 „Дон Жуан" Моцарта. **Будапешт** (550) 12·05 Військовий концерт. **Харків** (426) 19·00 Концерт. **Париж** (1725) 16·45 Радіоконцерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр „Кооператива" у Львові. Український Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові:

Уржиниця невідеднично:
28. VIII. Четвер — Циганка Аза.
29. VIII. Пятниця — Медi.

Переїздом вступить театр на дві вистави до Стрия. Про репертуар оголошено буде осібно.

Репертуар Нового Українського Театру дир. П. Карабіневича. 246

Поляни.
28. VIII. Шлях до пекла.
29. VIII. Танок Венери.
30. VIII. Ой, не ходи Грицю.

Вишнівець.
1. IX. Шлях до пекла.
2. IX. Пан Твардовський.
3. IX. Танок Венери.

Прийме зараз піаністки і скрипача.

Дівоча гімназія Р. Ш. в Станиславові. Додаткові вписи до клас I—VIII. будуть в днях від 26. VIII. до 3. IX. вступні іспити 1—3 вересня. — **Управа.** 346 2—3

У дівочій гуманістичній гімназії „Рідної Школи" у Львові (вул. Театинська ч. 10) відбудуться додаткові вписи дня 1. вересня, а вступні іспити до всіх клас дня 2. вересня. — Шкільний рік починається Богослуженням дня 2. вересня. 350 2—3

На „Рідну Школу" зложили в золотих: ВП. Михайло і Анна з Гудів Янчурі — Підберізні 50, Кооператива „Єдність" — Ременів 100, Студентство Подусільна з вистави 15. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи". 362

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ТОЛОЧУ ДЕСЕНІ на аксамітах і на плюшевих плащах навіть старих, знищених; відсвіжую, чищу, переробляю. **Волянська, Львів, Собіського 12,** тел. 17-04. 232a 5-7

КОСІВ, Пенсіонат пані Лукашевської поручає соняшні покої на осінній сезон. Харч першорядний. 288 3—5

ПРИЙМУ панночки на станцію. Фортепян дома. Шашкевича 2, дв. 3. 301 3-3

ФУТРА — оказійно продає і приймає в комiс „Universum", Пасаж Міколяша. Львів. 313 3—15

НА СТАНЦІЮ прийму учеників. Гарна кімната, совісна опіка, близько шкіл, фортепян, евентуально лекції. Кордасевичева, Чарнецького 26. I. пов. 328 2—3

ПОШУКУЮ від 1./IX. ц. р. на цілий рік інструкторки, укінченої семинаристки, до 3 дівчат: з 1. і 3. курсу учит. семинарії і II. кл. гімн. клясичної; ті, що знають ґру на фортепяні мають першенство. Платня по умові. — о. Масляк, Новосілка п. Підгайці. 330 2—3

ФРОНТОВИЙ ПОКІЙ двом або трьом ученикам з удержанням винайму вул. Кохановського 73. I. пов. двері 8. 325 2—2

ПЕРЕКЛАДИ СВІДОЦТВ І ДОКУМЕНТІВ з усіх мов, разом із судовою легалізацією, полагоджує негайно Бюро перекладів, Львів, площа Академічна 1. 290 6-10

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ в найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5. 2468

ПОШУКУЮ негайно доброї й чесної служниці-кухарки. Зголошення слати на адресу: Стефанія Хомова, жінка лікаря в Старім Самборі. 329 3—3

АДВОКАТ на провінції прийме рут. конципієнта з днем 15. вересня 1930. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Провінція". 351 2—2

ПОШУКУЮ інструктора для уч. IV. кл. гімн. клясичної на цілий рік. — Зголошення слати на адресу о. М. Данилюк, Ушня ад Радехів. 2—2

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й. Гіршшорунга, Личаківська 34. Вписи на однорічний курс для молоді і піврічний для дорослих, відбуваються щодня від 10-ої до 12-ої і від 4-ої до 7-ої. Стенографія і писання на машинах. Наука 3. вересня. 2—3

ПРИЙМУ 2 інтелігентні панночки. Соняшна кімната, город, на бажання конверзація німецька і фортепян. Виспянського 12. (вхід наокодо віллі) Ткачкевич. 257 1—2

АБСОЛЬВЕНТКА уч. семинарії в Подебрадах, з практикою в дошкільних установах глядає відповідного заняття в Захороншці чи вахисті. — Зголошення Н. Селезінкова, Радехів. 365

СТАНЦІЯ для 2 панночок, окрема кімната. — Шашкевича 4/II. 360

ПРИЙМУ панночки на станцію. Мешкання велике, близько гімназії СС. Василіянок. Евентуальна поміч у науці. — Зголошення вул. св. Софії 20/I. 358 1—3

ЗАГРАНИЧНИМ СТУДЕНТАМ, які виїзжають або вертають, перекладає скоро і дешево та легалізує всякі документи заприсяжений перекладчик чеської, української і німецької мови Д-р Олександер Барилян, Львів, Театинська 31. — Прошу занотувати адресу! 361 1—3

ПРИЙМУ на станцію учениці. Костецька, Куркова 14 359

СТАНЦІЯ для 2—3 панночок з першорядним удержанням, соняшний покій, 5 хвилин до Семинарії і школи С. С. Василіянок і Державної. Батьківська опіка, фортепян і лекції дає учителька з заграничними студіями. — Зголошення „Діло" для „Б." 366 1—3

ПРИЙМУ учеників на станцію. Старанна опіка, добірний харч, 5 хвиль до академічної гімназії — І. Рудницький, Львів, вул. св. Тереси 2 Б. II пов. 370 1—3

ПОШУКУЮ солідного співвласника. Кімната ясна фронтова з харчем, вулиця спокійна. Письменні зголошення до Адміністрації „Діла" під „Хата". 369 1—3

КОНЦИПІЄНТ з 2-літн. практикою пошукує заняття у адвоката від 1. жовтня. — Зголошення до Адміністрації „Діла" під „конципієнт". 372 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентґеном.

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ

Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова

у Львові, Лозінського 9, партер, бічна пл. Академічної, тел. 55—50 вернулась.

371 1—3

Дентистично-технічне Заведення

Франц Росик

Львів, вул. Сташіца ч. 8. І. пов.

363 **повернув.** 1—12

Відомі Педагоги і визначні професори львівських гімназій і семинарій ведуть **матуральні і доповнюючі** Курси „Освіта", які затвердила Кураторія шкільного львівського Округа. **ВПИСИ** на курси: гімназійний матуральний, семинаріяльний матуральний, шестиклясовий гімназійний, приготовляючий до осягнення скороченої військової служби, приготовляючий до 4-тої кляси гімназійної для абсольвентів виділових шкіл. — Усі інформації дає **Секретаріят Курсів, Львів, вул. Мілковського 11. телеф. 50-01** від 12—1 і 5—7. Проспекти даром. 272 4-7

Англійські мотоциклі і німецькі мотоциклі New Hudson NSU-Wanderer

2592 купувати в представництві 4-4

AUTO SPORT Львів, Словацького 2.

РІК I. 1930.

Соборна, Незалежна Україна
:-: на власних силах :-:

ЧИТАЙТЕ Й ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НОВИЙ
незалежний, літературний, політичний, громадський й економічний часопис

УКРАЇНА

що виходить щотижня у пятницю в Шікаґо, Ілл. під головною редакцією

Д-ра ВОЛОДИМИРА СІМЕНОВИЧА.

Передплата 10 зол. на рік.

Адреса Редакції і Адміністрації

324 **UKRAINIA** 2—3

812 NORTH DAMEN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS, U. S. A.

Тільки 10 зол. Тільки 10 зол.

Меблі ріжного рода, можна найкорисніше купити у відомій фірмі **„Doroteum", Льва Сапіги 34.** Тел. 15—01. **Догідні умови.** 2361 10—?

ФУТРА

мужеські і жіночі, готові, як також усіляку перерібку найдешевше і солідне викінчення — поручає

Ф-ма **К. ЦВИНАР**

ЛЬВІВ

364 1—3

вул. Крива 10 біля Гіпот. Банку. **вул. Руська 18** Тел. 36—64.

Укр. Ґалянтерія і Перфумерія

„GENEWA"

Львів, Ринок ч. 37.

